

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
РЕПУБЛИКА СРПСКА
ВРХОВНИ СУД РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
БАЊА ЛУКА
Број: 71 0 П 238424 20 Рев
Бања Лука, 17.3.2021. године

Врховни суд Републике Српске у вијећу састављеном од судија Сенада Тице, као предсједника вијећа, Росе Обрадовић и Виоланде Шубарић, као чланова вијећа, у правној ствари тужитеља Н.Ј. из Б.Л., кога заступа Д.С., адвокат из Б.Л., против тужених Т.Т. из Б.Л. и А.Б. из Б.Л., које заступа В.К., адвокат из Б.Л., ради дуга, вриједност спора 18.939,00 КМ, одлучујући о ревизији тужитеља против пресуде Округног суда у Бањој Луци број 71 0 П 238424 19 Гж од 6.3.2020. године, на сједници одржаној 17.3.2021. године, донио је

РЈЕШЕЊЕ

Ревизија се усваја, пресуда Округног суда у Бањој Луци број 71 0 П 238424 19 Гж од 6.3.2020. године укида и предмет враћа истом суду на поновно суђење.

Образложење

Првостепеном пресудом Основног суда у Бањој Луци број 71 0 П 238424 16 П од 20.9.2019. године, одбијен је захтјев тужитеља да се утврди да Уговор о поклону стана са оставом закључен 21.4.2015. године између туженог Т.Т. (даље: првотужени), као поклонодавца и тужене А.Б. рођена Т. (даље: друготужена), као поклонопримца, под бројем ..., не производи правно дејство према тужитељу и тужени су обавезани да то признају и трпе да тужитељ своје потраживање према првотуженом у износу од 29.194,25 КМ (од чега је износ од 18.939,00 КМ, на име главног дуга, а износ од 10.255,25 КМ, на име доспјелих законских затезних камата за период од 19.4.2012. године до 21.08.2017. године), намири принудном судском продајом на лицитацији једноипособног стана број 69, на деветом спрату, површине 47 м², који се налази у ... у Бањој Луци, са ближим ознакама као у изреци пресуде, власништво друготужене, као и захтјев за надокнаду трошкова поступка и тужитељ је обавезан је да туженима накнади трошкове поступка у износу од 4.740,00 КМ, а одбијен је захтјев за накнаду трошкова поступка преко досуђеног износа.

Другостепеном пресудом Округног суда у Бањој Луци број 71 0 П 238424 19 Гж од 6.3.2020. године, жалба тужитеља је одбијена и првостепена пресуда у одбијајућем дијелу одлуке о главној ствари и трошковима поступка потврђена и одбијени су захтјеви тужитеља и туженог за накнаду трошкова жалбеног поступка.

Тужитељ ревизијом побија другостепену пресуду због повреда одредаба парничног поступка и погрешне примјене материјалног права и предлаже да се побијана пресуда преиначи и тужбени захтјев усвоји, уз накнаду трошкова поступка или укине и предмет врати на поновно суђење.

Тужени у одговору на ревизију предлаже да се ревизија одбаци као недозвољена или одбије као неоснована, уз накнаду трошкова састава одговора на ревизију у износу од 1.687,00 КМ.

У изјављеној ревизији тужитељ тражи одлучивање по ревизији и као спорно правно питање поставља питање „да ли је терет доказивања, код паулијанске тужбе, да дужник осим некретнине која је предмет располагања, има и другу имовину, на тужитељу или на туженом“ сматрајући, да одлука о спору зависи од рјешавања материјално правног питања важног за обезбјеђење јединствене примјене права и равноправности свих у њиховој примјени, при чему наводи да је о спорном правном питању ревизијски суд заузео схватање у својој одлуци број 71 0 П 110713 16 Рев од 9.11.2017. године, а да побијана одлука није подударна са тим схватањем.

Како је овај ревизиони суд у напријед наведеној одлуци већ изразио схватање, да је на туженом терет доказивања испуњења законских претпоставки за побијање правних радњи дужника (међу којима је и инсолвентност дужника), а схватање нижестепених судова о том спорном правном питању није у конкретном случају подударно са већ израженим схватањем овога суда, испуњени су услови из одредбе члана 237. став 3. тачка 3. ЗПП за дозвољавање изванредне ревизије.

Ревизија је основана.

Предмет спора у овој парници је захтјев тужитеља: да се утврди да је уговор о поклону, закључен 21.4.2015. године између првотуженог, као поклонодавца и друготужене, као поклонопримца, без правног дејства према тужитељу и да се тужени обавезу да то признају и трпе да тужитељ своје потраживање према првотуженом у износу од 29.194,25 КМ намири принудном продајом једноипособног стана ближе означеног у изреци првостепене пресуде, који је власништво друготужене.

Расправљајући о овако постављеном захтјеву тужитеља, по проведеном доказном поступку, првостепени суд је утврдио: да је правоснажном пресудом Основног суда у Бањој Луци број 71 0 П 034463 12 П 2 од 19.4.2012. године првотужени обавезан да тужитељу, на име накнаде штете исплати новчани износ од 18.939,00 КМ, са законском затезном каматом од 19.4.2012. године до исплате и трошкове поступка у износу од 2.430,00 КМ, са припадајућом каматом; да је Основни суд у Бањој Луци, по приједлогу тужитеља (као тражиоца извршења), против првотуженог (као извршеника), дана 20.5.2014. године донио рјешење о извршењу број 71 0 И 172909 13 И, којим је на основу напријед наведене правоснажне пресуде Основног суда у Бањој Луци од 19.4.2012. године, као извршне исправе, одредио извршење против првотуженог, ради наплате дуга у износу од 18.939,00 КМ, са законском затезном каматом од пресуђења до исплате и износа од 2.430,00 КМ на име трошкова парничног поступка са законском затезном каматом од пресуђења до исплате и трошкова извршног поступка у износу од 1.100,00 КМ: пленидбом, процјеном и продајом покретних ствари извршеника (овдје: првотужени) и преносом средстава добијених продајом на рачун тражиоца извршења (овдје: тужитељ); да је првотужени (који је отац друготужене), као поклонодавац 21.4.2015. године закључио уговор о поклону са друготуженом, као поклонопримцем, број ОПУ-..., којим је првотужени поклатио друготуженој једноипособан стан површине 47 м² који се налази у Б.Л., ближе означен у изреци првостепене пресуде; да су тужитељ и друготужена 23.8.2017. године закључили споразум о вансудском поравнању, којим се друготужена обавезала да ће у року од 60 дана тужитељу измирити обавезе по пресуди број 71 0 П 034463 12 П 2 од 19.4.2012. године у износу од 21.369,00 КМ; да је

друготужена по основу наведеног споразума извршила три уплате тужитељу и то: дана 21.8.2017. године у износу од 1.500,00 Еура, дана 23.8.2017. године у износу од 4.010,00 КМ и дана 13.9.2017. године у износу од 6.600,00 КМ; да према налазу вјештака економске струке Ч.С. износ дуга износи 21.369,00 КМ, од чега главни дуг износи 18.939,00 КМ и трошкови поступка 2.430,00 КМ, да законске затезне камате на главни дуг и трошкове поступка износе 21.369,00 КМ, што све укупно износи 42.738,00 КМ, а како је друготужена исплатила тужитељу износ од 13.543,75 КМ преостали дуг, сагласно одредби члана 313. Закона о облигационим односима („Службени лист СФРЈ“ број 29/78, 39/85, 45/89, 57/89 и („Службени гласник Републике Српске“ број: 17/93, 3/96, 39/03 и 74/04, даље: ЗОО), износи 29.194,25 КМ (главни дуг у износу од 18.939,00 КМ и законске затезне камате у износу од 10.255,25 КМ); и да је тужитељ тужбу у овој правној ствари поднио 13.5.2016. године.

Полазећи од предње наведених чињеничних утврђења нижестепени судови су закључили, да тужитељ није доказао инсолвентност дужника, то јесте, да није доказао да дужник нема новчаних средстава и покретних ствари који су означени као предмет извршења по наведеном рјешењу о извршењу, а ни другу имовину из које би се могао намирити тужитељ, па су позивом на одредбе члана 280. до 283. и члана 285 ЗОО, као и на процесно правило о терету доказивања које предвиђа одредба члана 7. и члана 123. Закона о парничном поступку („Службени гласник Републике Српске“, број 58/03 до 61/13, даље: ЗПП), захтјев тужитеља одбили као неоснован.

Схватања нижестепених судова, изражена у нижестепеним пресудама, се за сада, не могу прихватити правилним.

Побијање правних радњи дужника - изван стечаја (о каквом се побијању овдје ради), врши се према одредбама ЗОО, а сврха побијања је намирење само једног повјериоца, па се правна радња једино према њему оглашава без дејства и само у границама потребним за његово намирење.

Према одредби члан 280. став 1. ЗОО, сваки повјерилац чије је потраживање доспјело за исплату и без обзира кад је настало, може побијати правну радњу радњу свог дужника која је предузета на штету повјериоца. Сматра се да је правна радња предузета на штету повјериоца, ако услед њеног извршења дужник нема довољно средстава за испуњење повјериочевог потраживања (став 2.). Ова одредба садржи претпоставку о томе да оштећење повјериоца постоји увијек када, услед извршења побијане правне радње, дужник нема довољно средстава да намири повјериочево потраживање, што не значи, да противник побијања, то јесте, лице против којег се подиже тужба за побијање, не може доказати супротно.

Одредбом члана 281. став 2. ЗОО прописано је, да ако је треће лице дужников супруг, или сродник по крви у правој линији (као што је овдје случај)..., претпоставља се да му је било познато да дужник предузетим располагањем наноси штету повјериоцима. Услови под којима се може подизати тужба за побијање бесплатних располагања инсолвентног дужника прописани су одредбом члана 281. став 3. ЗОО. У смислу ове одредбе, сматра се да је дужник знао да предузетим располагањем наноси штету повјериоцима, и за побијање тих радњи не захтијева се да је трећем лицу то било познато или могло бити познато. У таквом случају повјерилац који побија дужникове правне радње, није дужан доказивати ни позитивно знање ни скривљено незнање и то како код дужника тако ни код корисника, јер се, с једне стране, оправдано сматра да је дужник знао да бесплатним располагањем наноси штету повјериоцу, док се, с друге

стране исто тако оправдано претпоставља да је то и трећем лицу као кориснику било познато или је могло бити познато – а за побијање те радње, по закону се не захтијева да је кориснику располагања то било познато или могло бити познато.

Тужба за побијање се подноси против трећег лица, које је најчешће дужников сауговорач и свако друго лице које је извукло неку корист из правне радње која се побија и оно је пасивно легитимисано у овој врсти спора (члан 283. став 2. ЗОО), како су правилно закључили и нижестепени судови.

У конкретном случају првостепени суд је позивом на одредбе члана 7. и члана 123. ЗПП закључио, да је у погледу инсолвентности дужника, обавеза тужитеља да докаже ту чињеницу јер се на ту чињеницу и позвао, а другостепени суд је исти закључак у погледу терета доказивања наведене одлучне чињенице извео позивом на наведене одредбе процесног права о терету доказивања наводећи, да је и по материјалном праву на тужитељу, а не на туженом, терет доказивања испуњења законских претпоставки за побијања правних радњи дужника.

Супротно становишту нижестепених судова, по оцјени овога суда, сагласно напријед наведеним законским одредбама, терет доказивања тих одлучних чињеница - да дужник (овдје првотужени), осим некретнина које су предмет располагања наведеним уговором о поклону, посједује и другу имовину која би могла бити предмет наплате, је на друготуженој, а не на тужитељу, какаво правно схватање у погледу исте правне ствари је изражено у пресуди овога суда број 71 0 П 110713 16 Рев од 9.11.2017. године, позивом на коју одлуку је ревидент тражио дозвољавање изузетне ревизије.

Како нижестепени судови због погрешног правног приступа рјешавању ове правне ствари, предметну правну ствар нису посматрали на овај начин и с обзиром на напријед наведено, нису правилно и потпуно утврдили чињенице одлучне за правилну примјену материјалног права, на што се основано указује у ревизији, то нема услова за преиначење побијане пресуде у овом ревизионом поступку.

Из наведених разлога, а на основу одредбе члана 250. став 2. ЗПП, ревизија тужитеља је усвојена, другостепена пресуда укинута и предмет је враћен истом суду на поновно суђење.

У наставку поступка другостепени суд ће отклонити недостатке на које је указано у овој ревизији, па ће по жалби тужитеља правилном примјеном материјалног права донијети правилну и закониту одлуку.

Предсједник вијећа
Сенад Тица

Тачност отправка овјерава
Руководилац судске писарнице
Биљана Аћић